

Κωνσταντίνος Μητσοτάκης: Ο μεγάλος μεταρρυθμιστής

30/Μαΐ/2017 08:02

Ηέννοια "δικαίωση" θα συνοδεύει για πολλά χρόνια το όνομα του αείμνηστου Κωνσταντίνου Μητσοτάκη. Δεν είναι μόνο η "προφητική" του ομιλία το 1994 στη Βουλή ότι η Ελλάδα θα καταλήξει να ζητά την βοήθεια του ΔΝΤ. Είναι πρωτίστως το μεταρρυθμιστικό έργο που ο οποίος θεμελίωσε στην ζετή πρωθυπουργία του και ανακόπηκε πρόωρα, πριν ολοκληρωθεί και αποδώσει καρπούς.

Οι παρεμβάσεις στο συνταξιοδοτικό, στις ιδιωτικοποιήσεις, στα δημοσιονομικά, στο χρέος και στον πληθωρισμό θεωρούνται οι κομβικότερες μεταξύ δεκάδων τομών που έγιναν ή θεμελιώθηκαν μέσα σε πολύ λίγο χρόνο. Στα χρόνια που ακολούθησαν όμως πολλές αναστράφηκαν ή έμειναν στον δρόμο υπό το βάρος αντιδράσεων και πιέσεων. Ίσως αν είχαν εφαρμοσθεί εξ αρχής πολλά πράγματα στην οικονομία να είχαν εξελιχθεί διαφορετικά για τη χώρα.

Όλα αυτά τα πισωγυρίσματα συνεχίζουν να αποτελούν τη ραχοκοκαλιά των προβλημάτων της χώρας μας ακόμη και σήμερα και μας οδηγούν σε επώδυνα μέτρα για μισθούς και συντάξεις και σε δυσβάστακτη φορολογία για το σύνολο των πολιτών.

Αποκρατικοποιήσεις

Ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκη έβαλε στην σφραγίδα του στην στροφή προς τις ιδιωτικοποιήσεις και προς τις μεγάλες παραχωρήσεις με την χρήση ιδιωτικών κεφαλαίων. Τότε ήταν που ξεκίνησαν όλα τα μεγάλα έργα τα οποία έγιναν με παραχώρηση και ολοκληρώθηκαν βεβαίως αργότερα.

Ο μετασχηματισμός του ΟΤΕ ξεκίνησε επί των ημερών του, όπως και η δημιουργία μιας νέας αγοράς, αυτής της κινητής τηλεφωνίας. Κατά τη διάρκεια της πρωθυπουργικής του θητείας υπογράφηκε η σύμβαση για το Αθηναϊκό Μετρό και προωθήθηκε η σύμβαση για το Ελευθέριος Βενιζέλος.

Χρέος

Με το χρέος να έχει εκτροχιαστεί, κατάφερε να αντιμετωπίσει τα άδεια ταμεία, με το "δάνειο Χριστοδούλου", χωρίς να προσφύγει στο Δ.Ν.Τ, μόνο διαθέσιμο τότε χρηματοδοτικό μηχανισμό.

Ήταν η πρώτη προσπάθεια να ξεκαθαρίσουν τα δημόσια οικονομικά με την αποκάλυψη των κρυφών ελλειμμάτων και την εξυγίανση από τα "Greek Statistics". Του ασκήθηκε τότε κριτική ότι μεγάλωσε το δημόσιο χρέος επί ημερών του, ενώ στην πραγματικότητα αυτό που έγινε είναι ότι αποκαλύφθηκε.

Συνταξιοδοτικό

Μειώθηκε το έλλειμμα του προϋπολογισμού από 19,8% το 1990 σε 13,8% το 1993 (ή στο 8,8% με βάση την σημερινή μεθοδολογία) και δημιουργήθηκε πρωτογενές πλεόνασμα ίσο προς το 1,7% του ΑΕΠ.

Κομβικό σημείο για την δημιουργία των πλεονασμάτων ήταν οι τομές στο συνταξιοδοτικό. Χωρίς το "νόμο Σιούφα" (Ν. 2084/92) το ασφαλιστικό θα είχε καταρρεύσει από το 2000. Τα ποσοστά αναπλήρωσης μειώθηκαν σημαντικά για τους νέους, από το 1993, ασφαλισμένους, αλλά σήμερα φαίνονται βασιλικά έναντι αυτών του νόμου Κατρούγκαλου .

Ουσιαστικά ήταν η πρώτη μεταρρύθμιση στο ασφαλιστικό σύστημα στην διάρκεια της μεταπολίτευσης. Χάρη στην "άσπρη τρύπα" που δημιούργησε αυτός ο ασφαλιστικός νόμος έγινε εφικτό να δημιουργηθούν τα πλεονάσματα που οδήγησαν στην είσοδο στην ΟΝΕ. Στην τότε μάλιστα μεταρρύθμιση υπήρχαν αυστηρότατοι περιορισμοί για τα λεγόμενα πλασματικά έτη που άλλαξαν επί τα χείρω επιτρέποντας μαζικές εξαγορές πλασματικών ετών ακόμη και στην εντός μνημονίου εποχή και έτσι "ορδές" συνταξιοδοτήσεων μεγεθύνθηκαν.....

Εισοδηματική πολιτική

Κατόρθωσε να πετύχει την δραστική μείωση του πληθωρισμού κάτω από το 10% στο τέλος της θητείας του (από 22% το 1990) και αυτό άλλαξε όλη τη δυναμική της ελληνικής οικονομίας. Και τούτο παρά τον διπλασιασμό των τιμών αργού πετρελαίου, που προκλήθηκε από τον πρώτο πόλεμο του Κόλπου. Και παράλληλα αυξήθηκε το κατά κεφαλήν εισόδημα της Ελλάδας ως ποσοστό του αντίστοιχου μέσου όρου της ΕΕ, από 57,4% το 1990 σε 64,2% το 1993, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Καθοριστική για την πορεία των τιμών ήταν η μισθολογική πολιτική "0+0=14" που δέχθηκε εντονότατη κριτική, αλλά ουσιαστικά ήταν η πρώτη σοβαρή προσπάθεια συγκράτησης του μισθολογικού κόστους στο Δημόσιο. Μόνο που στην συνέχεια η πολιτική άλλαξε και το κόστος εκτροχιάστηκε με τις γνωστές συνέπειες.

"Μια αντιδημοτική πολιτική, σε μια δυσμενή διεθνή συγκυρία"

Ο ίδιος ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης στην ομιλία του το 2013 κατά την παρουσίαση του βιβλίου του με τίτλο "Μπροστά από την εποχή της. Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας 1990-1993" επισήμανε για την τότε διακυβέρνηση "η προσπάθεια εξυγίανσης και εκσυγχρονισμού που

αναλάβαμε τότε, ήταν και σε ευρωπαϊκό επίπεδο πρωτοποριακή. Ακολούθησαν, χρόνια αργότερα, οι Σκανδιναβικές χώρες -με πρώτη τη Σουηδία- και η Γερμανία με πρωτοβουλία του καγκελαρίου Σρέντερ".

Εξήγησε ότι "η κυβέρνηση εκείνη ακολούθησε μια αντιδημοτική πολιτική, σε μια δυσμενή διεθνή συγκυρία, αλλά σε τρία χρόνια αντέστρεψε την καθοδική πορεία. Ακολούθησε μια πολιτική μείωσης των ελλειμμάτων, -με αποτέλεσμα για πρώτη φορά να έχουμε για δύο συνεχόμενα χρόνια πρωτογενές πλεόνασμα-, μείωσης του πληθωρισμού, διαρθρωτικών αλλαγών, αποκρατικοποιήσεων και μεγάλων έργων".

Πράγματι, μετά από τρία χρόνια η Ελλάδα είχε πρωτογενές πλεόνασμα. Τα μεγάλα έργα υποδομής μπήκαν σε τροχιά υλοποίησης ενώ άρχιζε να υπάρχει έντονο ενδιαφέρον από διεθνείς επενδυτές με τρανό παράδειγμα την επιτυχία που είχε ο διαγωνισμός για την απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών.

Οι δεκάδες μεταρρυθμίσεις της κυβέρνησης Μητσοτάκη

Η κυβέρνηση Μητσοτάκη του 1990 – 1993, παρά την οριακή της πλειοψηφία αλλά και τις εντονότερες αντιδράσεις που αντιμετώπισε από την αντιπολίτευση και όχι μόνο έκανε ή θεμελίωσε δεκάδες μεταρρυθμίσεις. Μεταξύ αυτών οι αποκρατικοποιήσεις έχουν εξέχουσα θέση όπως επίσης η απελευθέρωση των αγορών, αλλά και οι τομές στο δημόσιο, στην ναυτιλία, στην γεωργία και σε πολλά άλλα οικονομικά πεδία:

- Πραγματοποιήθηκε η μετατροπή των ΔΕΚΟ σε Ανώνυμες Εταιρείες με δικαίωμα του Κράτους να πωλεί μέχρι και το 49% του κεφαλαίου τους.

- Παραχωρήθηκε στον ιδιωτικό τομέα η κινητή τηλεφωνία με διαγωνισμό από τον οποίο εισπράχθηκαν για δύο άδειες 328 εκ. δολάρια.

- Πραγματοποιήθηκε ο διαγωνισμός για την κατασκευή με αυτοχρηματοδότηση του αεροδρομίου των Σπάτων.

- Επίσης προωθήθηκε η αυτοχρηματοδότηση των βασικών οδικών αξόνων, με την πραγματοποίηση των διαγωνισμών για την Αττική Οδό (για την υλοποίηση της οποίας πραγματοποιήθηκαν απαλλοτριώσεις ύψους 50 δισ. δρχ.) και τη γέφυρα του Ρίου - Αντιρρίου.

- Την περίοδο εκείνη υπογράφηκε και η σύμβαση για το μετρό της Αθήνας, το οποίο εκτελέστηκε ως δημόσιο έργο, ο έλεγχος όμως της κατασκευής του ανατέθηκε τότε -για πρώτη φορά- σε ιδιωτική εταιρία, γεγονός που συνέβαλε καθοριστικά στην ποιότητα του τελικού έργου.

- Παράλληλα ξεκίνησε η κατασκευή και άλλων σημαντικών έργων όπως η Εγνατία Οδός, οι λιμνοδεξαμενές στα νησιά, τα νέα νοσοκομεία σε πολλές περιοχές της χώρας, οι βιολογικοί

καθαρισμοί κ.α.

- Πραγματοποιήθηκε η αποκρατικοποίηση των αστικών λεωφορείων της Αθήνας. Μεταβιβάστηκαν στον ιδιωτικό τομέα ή εκκαθαρίστηκαν 66 προβληματικές επιχειρήσεις του ΟΑΕ (ΑΓΕΤ, Πειραιϊκή Πατραϊκή κ.λπ.) και διευκολύνθηκε με την απομάκρυνση του μη αναγκαίου προσωπικού η αποκρατικοποίηση των υπολοίπων που είχαν απομείνει (συνολικά μειώθηκε, από το 1989 μέχρι το 1993, το προσωπικό των επιχειρήσεων αυτών κατά 9000 εργαζομένους).

- Ιδιωτικοποιήθηκαν 15 από τις 69 επιχειρήσεις που ανήκαν σε κρατικές τράπεζες (όπως τα ναυπηγεία Ελευσίνος, η Τράπεζα Αθηνών κ.α.). Πραγματοποιήθηκε επιτυχώς η αποκρατικοποίηση μέσω εισαγωγής στο χρηματιστήριο της Βιομηχανίας Ζάχαρης, μεταβιβάστηκε το Management της ΕΑΒ (στην Lockheed Martin) και ιδιωτικοποιήθηκε η Olympic Catering. Έκλεισαν επίσης οι παρεμβατικές επιχειρήσεις του δημοσίου (ΠΡΟΜΕΤ, ΙΤΚΟ κ.λπ.), που νόθευαν τον ανταγωνισμό και ανάλογες υπηρεσίες του στενότερου δημόσιου τομέα όπως η ΜΟΜΑ και η ΣΥΚΕΑ.

- Το καλοκαίρι του 1993 ψηφίστηκε νόμος που καταργούσε το κρατικό μονοπώλιο της ΔΕΗ στην παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος και δημιουργήθηκε το θεσμικό πλαίσιο για τη δραστηριοποίηση του ιδιωτικού τομέα στη λειτουργία καζίνων και μαρίνων που ήταν ως τότε κρατικά μονοπώλια. Καταργήθηκε εν μέρει το μονοπώλιο τόσο της Ολυμπιακής Αεροπορίας στις εσωτερικές πτήσεις όσο και των ΕΛΤΑ.

- Ετέθη σε εκκαθάριση η ΚΥΔΕΠ και προχώρησε η εξυγίανση των συνεταιρισμών με τον έλεγχο των οικονομικών τους και την ανάληψη από το κράτος των χρεών, που είχαν προέλθει από άσκηση κοινωνικής πολιτικής ύστερα από παρότρυνση του κράτους. Εξυγιάνθηκε επίσης, η αγορά των λιπασμάτων.

- Προχώρησε η απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος και της κίνησης κεφαλαίων, η απελευθέρωση κατά μεγάλο μέρος της αγοράς των ενοικίων, η απελευθέρωση της εμπορίας καυσίμων, η κατάργηση των ελέγχων τιμών σε όλα τα αγαθά με εξαίρεση τα φάρμακα, η απελευθέρωση της αγοράς εργασίας με την εισαγωγή της μερικής απασχόλησης και της τέταρτης βάρδιας και η απελευθέρωση του ωραρίου των καταστημάτων.

- Οι 3 συνολικά νομοθετικές παρεμβάσεις στο ασφαλιστικό, περιλάμβαναν μεταξύ πολλών άλλων, την αύξηση των ορίων ηλικίας και προϋπηρεσίας, τον αντικειμενικό προσδιορισμό του συντάξιμου μισθού, την εισαγωγή κρατήσεων για συντάξεις στους δημοσίους υπαλλήλους και υπαλλήλους ΔΕΚΟ και συμμετοχή τους κατά 25% στην φαρμακευτική δαπάνη, κατώτατο όριο εισφορών, την αξιοποίηση της περιουσίας των Ταμείων, με σημαντικότερες ρυθμίσεις την κατάργηση των υποχρεωτικών άτοκων καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος του Ν.1611/1950 και τη χορήγηση δικαιώματος ίδρυσης ιδίων αμοιβαίων κεφαλαίων. Ο τελευταίος εκ των τριών νόμων δημιούργησε την περίφημη "άσπρη τρύπα" δηλαδή σημαντικό πλεόνασμα στο οικονομικό αποτέλεσμα των ταμείων, που εμφανίστηκε και διατηρήθηκε τα επόμενα χρόνια επιτρέποντας την είσοδο της

Ελλάδας στην ΟΝΕ.

- Μέσω της υιοθέτησης του κανόνα "μία πρόσληψη για κάθε πέντε αποχωρήσεις" μειώθηκε ο αριθμός των εργαζομένων στο δημόσιο τομέα από 484.000 το 1989 στις 458.000 το 1993, όπως προκύπτει από τα επίσημα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος.

- Υλοποιήθηκε για πρώτη φορά, η καινοτόμος αναμόρφωση της φορολογίας με μειώσεις συντελεστών, διασταυρώσεις στοιχείων και μηχανοργάνωση με το σύστημα TAXIS.

- Στην Δημόσια Διοίκηση της χώρας με το Ν. 1.943/1991 προωθήθηκαν σημαντικές μεταρρυθμίσεις οι οποίες συνέβαλλαν καθοριστικά στον εξορθολογισμό της λειτουργίας του κράτους στην Ελλάδα. Καταργήθηκαν 121 συναρμοδιότητες Υπουργών για την έκδοση διαταγμάτων και αποφάσεων. Το 1/3 των κοινών υπουργικών αποφάσεων μεταβιβάστηκαν στην αρμοδιότητα υπογραφής χαμηλότερων στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης. Επίσης, καθιερώθηκε για πρώτη φορά η κινητικότητα των δημοσίων υπαλλήλων. Συγκεκριμένα, την περίοδο 1990-93 πραγματοποιήθηκαν 15.000 μετατάξεις (Ν.2026/92 & Ν.2085/92).

- Στον γεωργικό τομέα προωθήθηκε η εξυγίανση της δομής και λειτουργίας των Συνεταιρισμών. Ο Νόμος 2169 επέφερε την απαλλαγή του συνεταιριστικού κινήματος από τις κομματικές και πολιτικές εξαρτήσεις, με την καθιέρωση ενιαίου ψηφοδελτίου κατά τις αρχαιρεσίες, και την παροχή δυνατότητας ίδρυσης δεύτερου Συνεταιρισμού στον ίδιο Δήμο ή Κοινότητα. Ο εν λόγω νόμος επίσης, δημιούργησε τις προϋποθέσεις για τη μεταλλαγή των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (ΑΣΟ) σε ανεξάρτητες οικονομικές μονάδες, που διέπονται από ανταγωνιστικά κριτήρια. Προχώρησε στην άμεση εξυγίανση των βιομηχανιών λιπασμάτων, με στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητας, που αποτελούσε την βασική προϋπόθεση για την απελευθέρωση της αγοράς. Επίσης, προχώρησε σε εξυγίανση και αποκρατικοποίηση πολλών από τις 34 θυγατρικές αγροτικές εταιρείες της ΑΤΕ.

- Σε σχέση με τον τομέα της Ναυτιλίας, αναθεώρησε την νομοθεσία σύνθεσης πληρωμάτων των ποντοπόρων πλοίων, που δεν είχε αναγνωρίσει την νέα πραγματικότητα των μεγάλων αυτοματοποιημένων σκαφών με πολύ μικρότερο πλήρωμα, αναθεώρησε το σύστημα φορολογίας των πλοίων, με βάση ένα σταθερό συντελεστή ανά κόρο ολικής χωρητικότητας και θεσμοθέτησε την Ειδική Ναυτιλιακή Επιχείρηση με απλοποιημένη διαδικασία σύστασης.

- Ολοκλήρωσε την διάσωση του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ) και του Οίκου του Ναύτη (Ο.Ν.), Ενέταξε το ΝΑΤ στα ενισχυόμενα από τον Προϋπολογισμό Ταμεία και παράλληλα ελήφθησαν μέτρα ενίσχυσης των εσόδων του Ταμείου.

- Εισήχθη νέο Αναπτυξιακό Πλαίσιο επιδότησης και υποβοήθησης της επιχειρηματικής δράσης.

- Χαλάρωσε το απαγορευτικό καθεστώς ιδιοκτησίας των παραμεθόριων περιοχών.

- Προχώρησε ο ριζικός εκσυγχρονισμός του εργασιακού πλαισίου, με εισαγωγή των νέων θεσμών της μερικής απασχόλησης, τέταρτης βάρδιας, πρόσθετων ομάδων εργασίας και ελαστικού ωραρίου.
- Υιοθετήθηκε η απελευθέρωση του ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων, με παράλληλη προστασία των εργαζομένων από την υπερεργασία.
- Θεσμοθετήθηκαν οι απαραίτητες ρυθμίσεις που απαιτούνταν για τη διευκόλυνση της πώλησης των προβληματικών επιχειρήσεων, που περιέλαβαν και την αναθεώρηση του πτωχευτικού δικαίου.
- Δημιουργήθηκε το Αποθετήριο Αξιών του Χ.Α.Α. και εκσυγχρονίστηκε η διοίκησή του Χρηματιστηρίου.
- Καθιερώθηκε η επιδότηση των πολυτέκνων.
- Μειώθηκαν οι προνομιακές παροχές των ΔΕΚΟ (π.χ. επίδομα σάντουιτς στην ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ).
- Προχώρησε η αξιοποίηση της περιουσίας του Δημοσίου. Και δημιουργήθηκαν ειδικές θυγατρικές Α.Ε. της ΚΕΔ και ακολούθησε η εισφορά κτημάτων του Δημοσίου σε αυτές.
- Εισήχθη η επαναφορά του θεσμού των Γενικών Διευθυντών, καθώς και οι βασικοί κανόνες πειθαρχίας στο Δημόσιο.
- Θεσπίστηκαν κίνητρα για την ανάπτυξη της πληροφορικής.
- Διασφαλίστηκε το κύρος των Βιβλίων και Στοιχείων των επιχειρήσεων, από αυθαιρεσίες των ελεγκτικών οργάνων.
- Εκσυγχρονίστηκε η Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευσης.
- Απαγορεύτηκε η ανοικοδόμηση καμένων δασικών εκτάσεων και αποφασίστηκε η άμεση κατεδάφιση των τυχόν ανεγειρομένων κτισμάτων στις εν λόγω περιοχές.

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)